

Besluit Verlenen ontheffing

Vivare
T.a.v. de heer H. Koster
Postbus 5265
6802 EG ARNHEM

Datum

13 juli 2022

Zaaknummer

2021-013445

Onderwerp

Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij

Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad

1 van 16

Locatie

Rädeckerstraat e.o. te Elst

Gemeente

Overbetuwe

Activiteit

Uitvoeren van renovatiewerkzaamheden

Beste meneer Koster,

Hierbij ontvangt u een definitief besluit over bovengenoemde aanvraag.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze ontheffing beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 is een kaart van het projectgebied opgenomen en in bijlage 3 de mitigerende maatregelen. Neem alle bijlagen goed door.

Definitief besluit

Wij verlenen u deze ontheffing.

U ontvangt nu het definitieve besluit. Wij publiceren dit besluit op www.overheid.nl. Diegenen die een zienswijze hebben ingediend, kunnen in beroep gaan tegen het besluit.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

provincie
Gelderland

Datum

13 juli 2022

Zaaknummer

2021-013445

Blad

2 van 16

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op [gelderland.nl](http:// gelderland.nl). U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Erik Steenbergen
Teammanager Vergunningverlening

Documentnummers inzage stukken:

03559946, 03559957, 03562734, 03592395, 03612251, 03631973

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit
- Bijlage 2 – Kaart projectgebied
- Bijlage 3 – Mitigerende maatregelen

Beroep

Degenen die een zienswijze hebben ingediend en andere belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

BIJLAGE 1

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Woningcorporatie Vivare, Meander 825, 6825 MH Arnhem hierna te noemen de aanvrager, van 26 oktober 2021 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje *beoordeling* wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met een *conclusie en overige verplichtingen*.

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 26 oktober 2021 ontvingen wij een aanvraag van Woningcorporatie Vivare voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 voor het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren van de huismuis en artikel 3.5 lid 2 en lid 4 voor het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en het opzettelijk verstoren van vleermuizen.

De ontheffing wordt aangevraagd op basis van de in de wet genoemde belangen van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor het aangevraagde project niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 14 december 2021 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen waarom wij bij brief van 1 november 2021 hebben verzocht. Op 18 januari 2022 hebben wij een wijziging van de aanvraag ontvangen. Op 15 februari 2022 is aanvullend ontheffing aangevraagd voor het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren van de gierzwaluw.

Er heeft een toets plaatsgevonden naar de effecten van het project en de stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied. Er is aangegeven dat er geen negatieve effecten zijn. De initiatiefnemer vraagt geen vergunning aan.

Het ontwerpbesluit heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Wij hebben binnen deze termijn geen zienswijzen ontvangen.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikelen 3.3 lid 1, lid 4 en lid 5, en 3.8 lid 1 en lid 5, van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Vivare, Meander 825, 6825MH Arnhem;

voor de soorten, verbodsbepalingen en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod	Belang
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten
Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	Artikel 3.2 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Artikel 3.5 lid 2 Artikel 3.5 lid 4	Het opzettelijk verstoren Het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen

Belang:

- A. Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.
- B. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt de woningen aan de De Vriesstraat 2 t/m 10 (even), Kokkeland 1, 3, 7 en 15, Prins Alexanderstraat 40 t/m 52 (even), Prinses Margrietstraat 23, 25, 29, 33, 35, 37 en 62 t/m 72 (even), Prinses Marijkestraat 22 t/m 26 (even), 30, 34 t/m 40 (even), 29 t/m 31 (oneven) en 39 t/m 45 (oneven), 30, Radeckerstraat 30 t/m 54 (even) en 29 t/m 49 (oneven), Van der Duyn van Maaslandstraat 62 t/m 66 (even), Van Hogendorpstraat 2 t/m 18 (even), Van Limburg Stirumstraat 33 t/m 39 (oneven), 43 en 45 en Van Weselstraat 2 t/m 22 (even) te Elst in het plangebied zoals aangegeven in de figuren 1 en 2 van bijlage 2.
2. De werkzaamheden moeten uiterlijk 31 december 2026 uitgevoerd zijn.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soorten, verboden en belangen zoals weergegeven in tabel 1.

Datum

13 juli 2022

Zaaknummer

2021-013445

Blad

5 van 16

4. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-013345.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-013345.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-013345.
10. De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de huismus en de gewone dwergvleermuis.
11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden wordt door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-013345. In de opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.
12. Vanaf het moment dat verstorende werkzaamheden plaatsvinden is de ontheffinghouder ervoor verantwoordelijk dat de ecologisch deskundige tijdens de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Datum

13 juli 2022

Zaaknummer

2021-013445

Blad

6 van 16

exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en dient door de ontheffinghouder op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.

13. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden aan de provincie Gelderland te worden verstrekt via post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2021-013345.

Soortspecifieke voorschriften

14. Als na 15 juli 2024 nog versturende werkzaamheden plaatsvinden zonder dat hiervoor in een eerder stadium ongeschikt is gemaakt, dient een actualisatie van het ecologisch onderzoek uit 2020 plaats te vinden.
15. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd in tabel 3 en die zijn opgenomen in bijlage 3 van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.
16. De deskundige zoals genoemd in voorschrift 10 begeleidt in elke geval het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen.
17. Voor het ongeschikt maken voor vogels of vleermuizen mogen geen zelf-expanderende vulmiddelen (zoals purschuim) gebruikt worden om gaten dicht te zetten en geen netten of andere materialen te gebruiken waarin ze verstrikt kunnen raken.
18. Als in de broedperiode gewerkt wordt dienen aanwezige broedgevallen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te blijven. Een deskundige op het gebied van vogels dient te bepalen of en welke werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.
19. Er wordt zoveel mogelijk buiten de broedperiode van de huismus en de gierzwaluw gewerkt. Daar waar dit niet mogelijk is, worden de woningen vóór 1 maart ongeschikt gemaakt voor de huismus en de gierzwaluw. Dit gebeurt zodanig dat er geen (overwinterende) vleermuizen of andere dieren kunnen worden ingesloten.
20. De woningen waar nesten van de huismus vastgesteld zijn, worden voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Het ongeschikt maken moet gebeuren onder gunstige omstandigheden, dat wil zeggen droog, niet-vriezend en onder 6 Bft. Na het ongeschikt maken vindt 1 dag tot maximaal 3 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden een nadere controle plaats of de vogels echt vertrokken zijn.
21. Indien bij de controleronde nog huismussen worden aangetroffen, worden in overleg met de ecologisch deskundige aanvullende maatregelen te worden getroffen om de nesten ongeschikt te maken. Ook na deze maatregelen moet een controle uitgevoerd worden of de vogels echt vertrokken zijn, zoals omschreven bij voorschrift 20. Deze cyclus dient net zolang herhaald te worden totdat er geen huismussen meer worden waargenomen in te de slopen bebouwing.
22. De voorgeschreven voorzieningen zoals beschreven in tabel 3 moeten conform de richtlijnen uit de kennisdocumenten van BIJ12 geplaatst worden (hoogte, expositie, etc.). De ontheffinghouder ziet erop toe dat de voorzieningen duurzaam zijn en te allen tijde functioneel blijven.

23. Aanwezige bomen, struiken en gevelgroen, foerageer- en drinkmogelijkheden en zandige plekken voor stofbaden, blijven binnen het plangebied tijdens en na de werkzaamheden zoveel mogelijk behouden. Verwijderd groen wordt opnieuw aangeplant.
24. Als de werkzaamheden doorlopen in de broedperiode van de gierzwaluw worden de woningen in april, voordat de gierzwaluw arriveert in Nederland, ongeschikt gemaakt. Dit ongeschikt maken wordt uitgevoerd door potentiële nestlocaties af te schermen met doorwerkdook of folie bij de gevelpannen. Een ecologisch deskundige dient het moment van ongeschikt maken te bepalen.
25. Alle te renoveren woningen worden voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Er mag alleen ongeschikt gemaakt worden in het actieve seizoen van vleermuizen, lopend van 1 april tot 15 oktober en niet in de kwetsbare kraamperiode (niet tussen 1 mei en 15 juli). Het ongeschikt maken moet maximaal 2 weken voor de werkzaamheden worden uitgevoerd. Echter tussen het ongeschikt maken en de start van de werkzaamheden moeten wel minimaal 3 dagen zitten waarop het weer bij zonsondergang geschikt is geweest voor vleermuizen; minimaal 10 graden Celsius, weinig wind (< 5 Bft) en droog. Na deze drie dagen moet nogmaals met een avondcontrole door een vleermuisdeskundige, en bij geschikt weer voor vleermuizen, gecontroleerd worden of de vleermuizen echt vertrokken zijn. Daar waar de werkzaamheden in de winterperiode moeten plaatsvinden, moet het ongeschikt maken en deze controle tussen 15 september en 15 oktober worden uitgevoerd.
26. Indien bij de controleronde uitvliegende vleermuizen worden waargenomen, worden in overleg met de ecologisch deskundige aanvullende maatregelen getroffen om de verblijfplaatsen ongeschikt te maken. Ook na deze maatregelen moet een controle worden uitgevoerd of de vleermuizen echt vertrokken zijn, zoals omschreven bij voorschrift 25. Deze cyclus dient net zolang herhaald te worden totdat er geen uitvliegende vleermuizen meer worden waargenomen.
27. Alle potentiële in-/uitvliegopeningen worden door middel van exclusion flaps afgesloten.
28. Indien tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen, wordt het werk ter plaatse stopgezet totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. De ecologisch deskundige wordt hierbij geraadpleegd. Indien de vleermuizen niet uit zichzelf vertrekken, moet contact opgenomen worden met de provincie Gelderland om toestemming te vragen voor aanvullende maatregelen.
29. De tijdelijk aangebrachte vleermuiskasten blijven hangen tot de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening wordt gehouden met de gewenningsperiode. Daarnaast mogen de tijdelijke vleermuiskasten pas verwijderd worden op het moment dat deze niet in gebruik zijn door vleermuizen en buiten de meest kwetsbare periodes zijnde de kraamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (1 november tot 1 april). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven project

Het plangebied bestaat uit 99 woningen verdeeld over 26 woonblokken. Het gaat om woningen aan de De Vriesstraat, Kokkeland, Prins Alexanderstraat, Prinses Margrietstraat, Prinses Marijkestraat, Rådeckerstraat, Van der Duyn van Maaslandstraat, Van Hogendorpstraat, Van Limburg Stirumstraat en de Van Weselstraat in Elst. De initiatiefnemer is voornemens renovatiewerkzaamheden uit te voeren aan de woningen. De volgende werkzaamheden staan gepland:

- Het vullen van spouwmuren met isolatiemateriaal;
- Het gedeeltelijk vervangen of herstellen van kozijnen;
- Het herstellen van voegwerk;
- Het verwijderen van dakpannen en eventueel dakbeschot;
- Het aanbrengen van dakisolatieplaten op het dakbeschot;
- Het terugplaatsen van dakpannen.

De werkzaamheden starten globaal vanaf augustus 2022 en hebben een doorlooptijd van 10 tot 12 maanden.

In het bij de aanvraag toegevoegde projectplan “Projectplan en Ecologisch werkprotocol Complex 1005 in Elst” (Voerman, 2022) zijn opgenomen:

- het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de resultaten;
- een effectbeoordeling van het project;
- de te nemen mitigerende of compenserende maatregelen;
- alternatievenafweging;
- onderbouwing wettelijk belang;
- beoordeling staat van instandhouding.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden en de effecten van het project op deze waarden

Er heeft een ecologische onderzoek plaatsgevonden naar vleermuizen en vogels in 2020 en 2021. De aanvrager heeft aangegeven dat de onderzoeken zijn uitgevoerd op basis van het op dat moment vigerende vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus en de kennisdocumenten van BIJ12.

Tabel 2 geeft een overzicht van de resultaten van het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de te verwachten effecten van het project.

Tabel 2 Resultaten ecologisch onderzoek en effectbeoordeling

Aangetroffen soorten	Aantal aangetroffen verblijfplaatsen	Aantal verblijfplaatsen waar negatieve effecten verwacht worden
Huismus	39 nesten	36 nesten
Gierzwaluw	11 nesten	10 nesten
Gewone dwergvleermuis	4 zomerverblijfplaatsen, 7 paarverblijfplaatsen en 5 zomer- en paarverblijfplaatsen	4 zomerverblijfplaatsen, 7 paarverblijfplaatsen en 5 zomer- en paarverblijfplaatsen

Niet aangetroffen zijn:

- reptielen, amfibieën, overige zoogdieren, beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelden.

Datum

13 juli 2022

Zaaknummer

2021-013445

Blad

9 van 16

Preventieve maatregelen

Er worden geen preventieve maatregelen voorgesteld.

Mitigerende maatregelen

Tabel 3 geeft een overzicht van de te realiseren alternatieve voorzieningen voor de huismus en de gewone dwergvleermuis. De voorzieningen worden aangebracht conform de richtlijnen uit de kennisdocumenten van BIJ12. In bijlage 3 van deze ontheffing zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.

Tabel 3 Overzicht van de te realiseren alternatieve voorzieningen

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Tijdelijke mitigatie	Permanente mitigatie
Huisumus	In februari 2020 zijn tijdelijke kasten t.b.v. een ander project opgehangen en in februari 2022 zijn aanvullend tijdelijke nestkasten (type NK GZ 08) opgehangen binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen geplaatst.	Eventueel vogelschroot wordt boven de 2 ^e dakpan van onder geplaatst. Voor zover mogelijk wordt in elke noordelijk gerichte kopgevel binnen het plangebied een inmetsele kast van het type IB GZ 03 ingemetseld (maximaal 15 nestkasten).
Gierzwaluw	In februari 2020 zijn tijdelijke kasten t.b.v. een ander project opgehangen en in februari 2022 zijn aanvullend nestkasten (type NK GZ 08) binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen geplaatst. Deze tijdelijke nestkasten moeten een geheel broedseizoen aanwezig zijn voordat de huidige verblijfplaatsen mogen worden verwijderd.	De gevelpannen worden ruim 3cm overstekend aangebracht. In 19 oost- of noord georiënteerde kopgevels worden 1 of 2 nestkasten (type IB GZ 03) ingemetseld (maximaal 37 nestkasten).
Gewone dwergvleermuis	In februari 2020 zijn 16 tijdelijke kasten t.b.v. een ander project opgehangen en in februari 2022 zijn aanvullend 44 vleermuiskasten (type VK WS 03) binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen geplaatst.	Er worden 61 inmetsele kasten (type IB VL 05 of 08) en 4 gekoppelde inmetsele kasten (type IB VL 06 i.c.m. twee keer IB VL 07) aangebracht in kopgevels binnen het plangebied. Op alle kopgevels worden boeiboorden aangebracht op panlatten waardoor een ruimte van 1,5 tot 2cm tussen de gevel en de boeiboorden ontstaat. De gevelpannen worden ruim 3cm overstekend aangebracht.

Beoordelingskader

Tabel 4 geeft een overzicht weer van de relevante aspecten waarop getoetst is in het kader van de Wnb.

Tabel 4 Beoordeling van het toetsingskader

Toetsingskader	Beoordeling
Er is voldoende onderzoek uitgevoerd naar alle mogelijk voorkomende soortgroepen en alleen op de aangevraagde soorten treedt een effect op door het project.	Ja
Het onderzoek naar de aangevraagde soorten is door deskundigen uitgevoerd en door ons als voldoende beoordeeld.	Ja
De negatieve effecten op de aanwezige natuurwaarden worden met de voorgeschreven maatregelen voldoende gemitigeerd en gecompenseerd.	Ja
De alternatieve locaties, werkwijze, inrichting en planning zijn voldoende afgewogen en er is geen bevredigend alternatief.	Ja
Het wettelijk belang waarvoor is aangevraagd zoals aangegeven in tabel 1 is van toepassing en voldoende onderbouwd.	Ja
De lokale staat van instandhouding van de aangevraagde soorten blijft gewaarborgd door het nemen van de voorgeschreven maatregelen.	Ja

Extra toelichting andere bevredigende oplossing

Het project is locatiespecifiek omdat het gaat om de renovatie van bestaande woningen, dit kan niet op een andere locatie worden uitgevoerd. Daarnaast moeten alle woningen worden geïsoleerd om de uitstoot van CO₂ terug te dringen en klimaatverandering tegen te gaan. De werkzaamheden niet uitvoeren is daarmee dan ook geen optie. De nesten van de huismus en de gierzwaluw kunnen niet behouden blijven. Het dakbeschot moet vervangen worden vanwege de aanwezigheid van o.a. houtrot. Deze werkzaamheden niet uitvoeren zorgt op termijn voor gevaarlijke situaties door een steeds meer verslechterende kwaliteit van het dakbeschot. Omdat de nesten hoe dan ook verloren gaan, worden direct de daken van buitenaf geïsoleerd. Voor de gevelisolatie is gekozen voor het opvullen van de spouwmuur. Om de werkzaamheden uit te kunnen voeren moet ten minste 70% van de bewoners toestemming geven en dit zal niet mogelijk zijn bij isolatie van binnenuit. Hiervoor moeten dikke voorzetwanden van 15 tot 20 cm geplaatst worden en dit heeft een significant effect op de binnenruimten. Daarnaast zorgt deze methode voor erg veel overlast bij de bewoners. Door voldoende alternatieve nestlocaties en verblijfplaatsen te realiseren en te werken buiten de kwetsbare perioden, is het negatieve effect op de huismus, gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk beperkt.

Extra toelichting belang

De woningen binnen het plangebied zijn slecht geïsoleerd. Hierdoor moet flink gestookt worden om een prettig binnenklimaat te realiseren. De uitstoot van CO₂ is dan ook hoog. Om te voldoen aan de doelen van het Convenant Energiebesparing Huursector worden de woningen geïsoleerd. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het terugdringen van klimaatverandering. De woningen worden niet mechanisch geventileerd. Nagenoeg alle woningen hebben vochtproblemen in het dakbeschot. In enkele gevallen betreft dit lekkages, maar bij het overgrote deel blijkt vochtvorming in het dak/dakbeschot een groot probleem te zijn. Hierdoor is sprake van schimmelvorming en houtrot in het dakbeschot. De combinatie van gebrek aan ventilatie en slechte isolatie zorgt ook voor tocht- en vochtproblemen in de woningen. Blootstelling aan vochtige woonomstandigheden of schimmel geeft een verhoogd risico op het ontstaan van astma, verergering van astma, luchtwegklachten en luchtweginfecties. Door de woningen te isoleren en mechanische ventilatie aan te brengen, wordt dit risico op luchtwegklachten bij bewoners weggenomen.

*Extra toelichting gunstige staat van instandhouding**Huismus*

De landelijke staat van instandhouding van de huismus kan als matig ongunstig worden beschouwd. Sinds 1975 is de populatie huismussen ongeveer gehalveerd. Vermoedelijk is één van de oorzaken de afname van broedgelegenheid, onder andere door renovatie en isolatie van (oude) woningen. Andere oorzaken zijn afname van het voedselaanbod en minder schuil- en dekkingmogelijkheden. Populaties zijn versnipperd geraakt en kleiner geworden en geschikt leefgebied is op veel locaties niet meer beschikbaar. Het toekomstperspectief van de huismus is daarmee ongunstig. Als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden gaan 36 nesten van de huismus verloren. Dit heeft een groot effect op de lokale populatie en mogelijk ook de regionale populatie van de huismus. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden worden alle daken geschikt gemaakt voor de huismus. Omdat de daken worden geïsoleerd en mogelijk de daken gericht op het zuiden minder geschikt zijn in de nieuwe situatie, worden aanvullend inmetselfkasten aangebracht in noordelijk gerichte kopgevels. Op deze manier worden veel alternatieve nestlocaties gerealiseerd. Hiermee is het aannemelijk dat de huismus in het plangebied aanwezig blijft en een negatief effect op de staat van instandhouding van de lokale populatie kan worden uitgesloten.

Gierzwaluw

De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw is gunstig. Echter, door de vele isolatieprojecten in Nederland gaan veel nestlocaties verloren, vaak zonder dat hier alternatieven voor worden gerealiseerd. Hierdoor is het toekomstperspectief van de gierzwaluw ongunstig. Als gevolg van de werkzaamheden aan de daken gaan tien nesten van de gierzwaluw verloren. De gierzwaluw is een soort dat niet makkelijk een nieuwe nestlocatie in gebruik neemt en het kan jaren duren voordat nieuw aangebrachte voorzieningen worden gevonden. Het is dan ook van belang de alternatieve verblijfplaatsen zoveel mogelijk overeen te laten komen met de huidige. Door een fasering van de werkzaamheden waarbij de woonblokken met de hoogste concentratie aan gierzwaluwnesten als eerste worden gerenoveerd, wordt een negatief effect zoveel mogelijk voorkomen. In deze woonblokken zijn de permanente voorzieningen beschikbaar voor de start van het broedseizoen van 2023. De gierzwaluwen kunnen op dezelfde locaties invliegen doordat de gevelplannen overstekend worden aangebracht. Daarnaast worden inmetselfkasten aangebracht om meer potentiële nestlocaties te bieden. Het is aannemelijk dat de gierzwaluw opnieuw tot broeden komt in het plangebied. Een negatief effect op de staat van instandhouding kan hiermee worden uitgesloten.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland en kan in heel Nederland in bebouwd gebied verwacht worden. Echter, als gevolg van de toenemende inzet op maatregelen ter vermindering van de CO₂-uitstoot verdwijnen veel verblijfplaatsen van de soort, waardoor het toekomstperspectief ongunstig is. Om deze reden moet voor uitvoering van het project worden aangetoond dat het project geen negatieve invloed heeft op de lokale populatie van de gewone dwergvleermuis. Door het isoleren van de spouwmuuren gaan zestien zomer- en/of paarverblijfplaatsen van de soort verloren. Door het aanbieden van tijdelijke vleermuis kasten en het realiseren van permanente voorzieningen gedurende de uitvoering van de werkzaamheden kan de gewone dwergvleermuis in het plangebied verblijven. Het leefgebied wordt niet aangetast en daarmee is het aannemelijk dat een negatief effect op de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis kan worden uitgesloten.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

Datum

13 juli 2022

Zaaknummer

2021-013445

Blad

12 van 16

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Datum

13 juli 2022

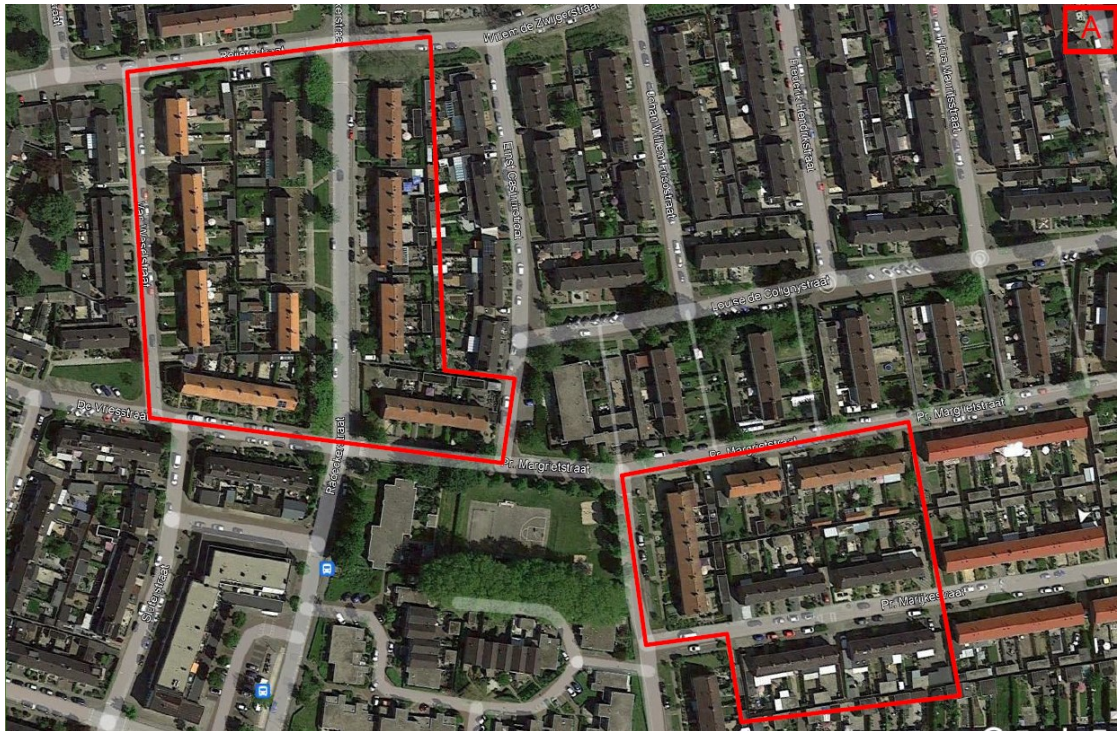
Zaaknummer

2021-013445

Blad

13 van 16

BIJLAGE 2

Datum

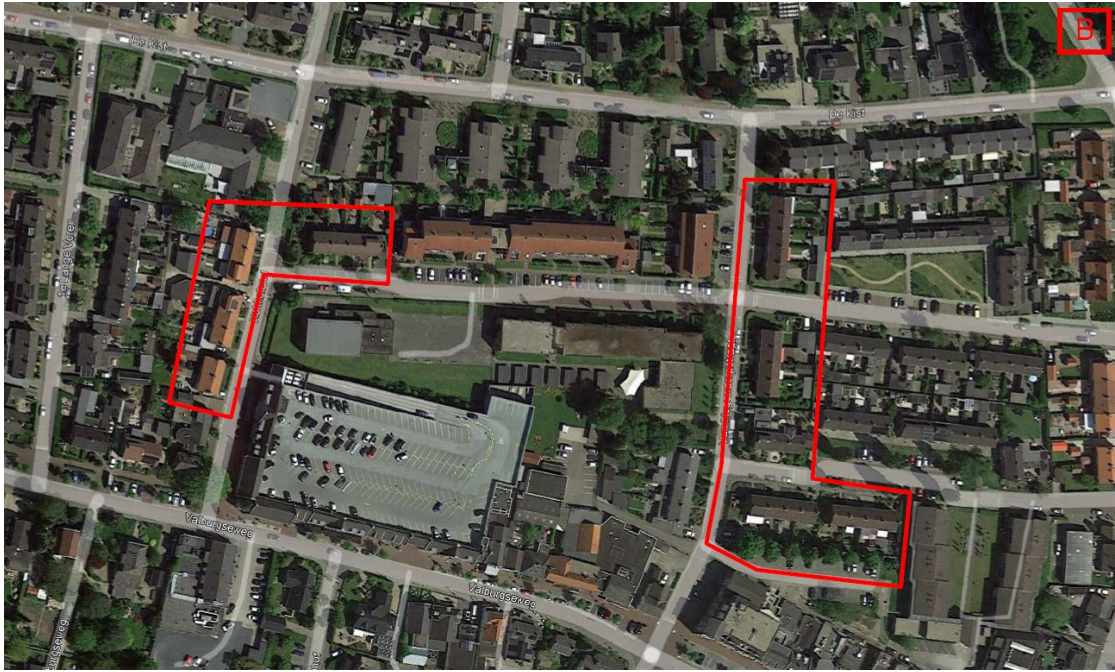
13 juli 2022

Zaaknummer

2021-013445

Blad

14 van 16

Figuren 1 en 2: Plangebied aangegeven met rode kaders (Voerman, 2021)

BIJLAGE 3

Figuur 3: locaties tijdelijke kasten. In rood de tijdelijke huismus- en/of gierzwaluwkasten en in blauw de vleermuiskasten. De rood omlijnde tekens betreffen de eerder aangebrachte kasten (Voerman, 2022)

Figuur 4: locaties permanente voorzieningen. Gele ruiten geven de locaties weer van de kleine inmetzelstenen voor vleermuizen en de gele ruiten de geschakelde inmetzelstenen. In rood de inmetzelstenen voor de gierzwaluw (Voerman, 2022)